

„Mert az egy nyelvű és egy szokású ország gyenge és esendő. Ennél fogva megparancsolom neked, fiam, hogy a jövevényeket jóakarátúan gyámolítsad és becsben tartsad, hogy nálad szívesebben tartózkodjanak, mintsem másutt lakjanak.” Ez a bölcs gondolat Szent István királyunktól ered, az Intelmekből, melyekben a szépreményű Imre hercegnek „oszt” tanácsokat államalapítónk.

Utódai megfogadták szavait, nem volt befogadóbb a magyarnál a történelmünk jó részében. A „jövevények” pedig saját kultúrájukkal új ízeket keverték a nagy közös „üstben”.

Egyedi és csodálatos is lett a mi Kárpát-medencénk, hogy az erre járók csak csettinteni tudtak az ujjukkal.

Július elején négy napot töltöttünk Fekeden, túrát rendeztünk, gyönyörködtettük szemünket Tolna és Baranya kincseiben.

A hatalmas élményáradatból kettőt emelek ki, igazán varázsosak, originálisak és szórakoztatók voltak! Ezekről számolok most be Nektek, túratársak! Ha erre jártok és tehetitek, ne hagyjátok ki mindazt, amitől nekem is büszke lett a szívem és elkerekedett a szám.

**BECKER JÓZSEFNÉ MÚLTIDÉZÉSE,
AVAGY SZŰK KÉT ÓRA A FEKEDI TÁJHÁZBAN
I. BEJUTÁS**

Július 5-én az aszfaltbugyborékolótó melegben, délután három óra tájban valakinek eszébe jutott: jó lenne megnézni a tájházat. Ez ám a szép hamvában született gondolat! Hogy valaki pár turista kedvéért szívesen, „szieszta” idején kinyissa a tájházat?!

Hívtuk Becker Józsefnét, tíz perc múlva már ott is volt mosolygós arccal és sodró lendülettel vezetett be a kincsei közé, egy szép, vakítóan fehér falú, hosszú ház belsejébe. A 700 éves falu egyik éke. Bizony 1372-ben említi a Karasica-parti Feketh nevét egy oklevél! A török idején puszta lett belőle, hogy azután a 18. század elején az akkori tulajdonos, Jány Jakab Ferdinánd benépesítse Fulda környéki németekkel. Jöttek a németek, virágzó települést,

Kalandozások Tolna és

Két nap –
két erős bizonyíték

NÁD BÉLA
(szöveg és kép)

Grábóc temploma a szentély felől

Baranya határvidékén

szép házakat, csillogó tornyú templomot szorgoskodtak össze.

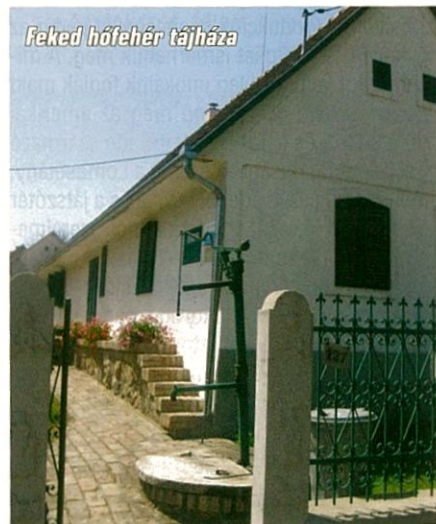
A sajátos felépítésű, gazdagságot sugárzó házak egyikét 2010-ben vásárolta meg az önkormányzat. (Ni csak, itt az önkormányzat vásárol – értsd, felhalmoz –, nem elad!) Hamar szépen felújították a helyiek, telehordták mindenféle raritással, és alig egy év alatt kész lett a tájház.

**II. A KINCSEK ÖRZŐJE BEMUTATJA
„DRÁGASZÁGAIT”**

Van úgy, hogy valaki beleszerelmesedik egy kincsbe. Ilyen érzésem volt, mikor a tájház büszke öre előszámlálta kincseit. Mit is

mondok? Itt nemcsak nézhattük a helyi évszázados német hagyatékot, de kézbe is vehettük, felpróbálhattuk.

Először csak félve nyúltak túratársaim a tárgyakhoz, aztán Beckerné segített. Középre perdült, és bemutatta egy vászondarab segítségével, hogyan hordták a babákat a helyi

Feked hőfőhár tájháza

A szálkai tó lakói

Itt még a liszteszák is egyedi – Feked

Mutatom, hogyan hordtuk a picit – Feked

asszonyok a munkába. Egy egyszerű kötő segítségével máris ott sivalkodhatott a picit az anyja pociján. Fel is bátorodtak a sporttársak. A szekrényekből előkerült pruszlikok, mellyesek, főkötők pár perc múlva ott ékeskedtek rajtuk. Kattogtak a fotómasinák. Ott peckeskedtek hölgyeink az egyszerűségükben is csodálatos fekete-fehér vagy éppen sötétkék (a kékfestők remekei) ruhákban, fejükön különféle főkötőkkel. A pokol akkor szabadult el, mikor előkerült egy közel száz esztendő lakodalmi „darab”. A ruha egyetlen szerencséjének az bizonyult, hogy egykori gazdája nádszál karcsú volt. Hogy gonosz legyenek: így csak nézni tudták amazonjaink.

Az „öt perc az egészből” lassan két óra lett. Körbevettek bennünket a szépen faragott, egyedi bútorok, a föltnyozott dunyhás ágyak, a gót betűs német bölcsességek, és mi „alámerültünk” a múltba. Az avatott vezető minden tárgyról tudott egy érdekes történetet. Bármit kérdeztünk, jött a kimerítő válasz. Például megtudtuk, hogy a gyapjúzokniszár, aminek nincs lábfeje, komoly érték. A takarékos németek bókánál levágták a likas lábfejrészét, és újrakötötték – két évente rendszeresen megújult a zokni.

III. ELŐKERÜLNEK A SZELLEMI ÖRÖKSÉG SZIKRÁZÓ FÉNYŰ DRÁGAKÖVEI

Ahogy múltak a percek, lett egyre személyesebb a beszélgetés. Úgy kerültek a tárgyak köré

Kékfestett anzug – Feked

életek. Néztük a megsárgult képeket. Szoros családi kapcsolatot, de ugyanakkor tekintélyt is sugároztak. Az egyik asztalon csontberakásos, jó másfél évszázados gót betűs biblia hevert. Első lapján ceruzával írt bejegyzés. Pár sor, de egy egész élet. Lassan felolvadtunk a beszédben, belekerültünk egy zárt, sokszokású, mélyhitű társadalomba.

Jött a farsang, amiről tudni köll, ha rövid, csak a szép lányok kelnek el – na ezért hosszú! Így van esélye a „kevessé csinokának” is. Megtudtuk, hogy itt a harangok nem Rómába, hanem a mennyországba repülnek nagycsütörtökön. Az utolsó bált november 25-én, Katalin napján tartották – Katalin bezárja a hegedűt. Ha a gyerekek karácsonykor meglátták a lenyugvó nap párját, azt mondták, hogy Jézuska kalácsot süt.

Markáns arc – Feked

Szigethalmi átöltözős – Feked

Bizony, Feked tele van hittel. Templomuk, a „csillogó tornyos” kéthetente ér meg egy misét. Sebj, közben az asszonyok összefolynak közösen imádkozni. A határban ápolt, gondozott keresztet dicsérik az Urat! Feked tele van közösségi kovázzsal. A tájház pajtájában időnként együtt vágnak disznót. (Ezt Tillman Péter polgármester úr is megerősítette, mert nem akartam elhinni.) A faluban évente kétszer közösen teszik rendbe az amúgy is maku-látlan környezetet.

Sokáig folytathatnám a felsorolást. Bizony bölcs volt a mi nagy királyunk, mert a német kisebbség – benne a fekediek – jelentősen hozzájárult a „mi közös zamatunkhoz”.

300 éves sírkövek – Grábóc

GRÁBÓCNAK KOLOSTORA, A HAZAI SZERB KULTÚRA ATHÉNJE ÜDÍTŐ ÉS SZEMET GYÖNYÖRKÖDTETŐ ÓRÁK HAZÁNK EGYETLEN ORTODOX KOLOSTORÁBAN

A „Fekedi keresztutak” teljesítményútúra rendezése (július 5.) után hétfőn indultunk haza. Egyesületünkben hagyomány, ha erre járunk, megmártóznak a szálkai tóban. Javaslatomra egy kis kitérőt tettünk Grábócra. Már a DDK abszolválása idején jártam ott. Akkor zárt kapuk vártak az itteni kolostornál. Csak néztem a gyönyörű sárga-fehér épületegyüttest a kerítésen át, tisztes távolból.

No, de most! Az Úrnak 2014. esztendejében, júliusnak 7. napján, 9 órakor, kellemetlen, 40 fokos kánikulában... Mikor kikészülődött kis csapatunk a kocskiból, lepittedt az ajkam. A kapun az írás hirdette, hogy 13-dikáig, a búcsúig a kolostoregyüttes zárva tart. Ott topogott 16 szigethalmi a kapu előtt. Egyszer csak egy apáca harsány szava törte meg a néma döbbenetet. – „Jöjjenek csak be! A láncot tekerjék le a kapuról! – Ekkor hallottam először Krisztina nővér erős, telt hangját.

RÖVIDEN GRÁBÓC MÚLTJÁRÓL

Már a 14. században állt itt egy Garabnak nevezett bencés zárda – romjai az ősi szerb temető melletti bozótosban ma is fellelhetők.

(Cikkünk folytatása a 18. oldalon!)

Az apáca, aki elvarázsol – Grábóc